

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2024-09-19

Diarienummer:
SCN-2024-00359

Handläggare:
Helene Löwgren

Ansökan om verksamhetsbidrag 2025 – Diakonistiftelsen Samariterhemmets samtalsmottagning för äldre

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** för år 2025 bevilja Diakonistiftelsen Samariterhemmet bidrag med 211 508 kronor för samtalsmottagning för äldre personer.

Ärendet

Diakonistiftelsen Samariterhemmet ansöker om bidrag med 350 000 kronor för år 2025. Verksamhetsåret 2024 beviljades Diakonistiftelsen 209 000 kr.

Diakonistiftelsen Samariterhemmet driver en samtalsmottagning dit äldre kan vända sig för stödjande samtal och där de också kan få råd om vart de ska vända sig om de behöver annat kvalificerat stöd eller behandling för sina svårigheter.

De äldre erbjuds stödsamtal i en miljö där det finns viktiga komplementära gemenskapsbyggande aktiviteter som Livsberättargrupper och Äldrecenter samt, för den som så önskar, musikmeditationer och annat i anslutning till Samariterhemmets kyrka. Målet för samtalsmottagningen är att underlätta för äldre att våga söka och få det samtalsstöd de är i behov av. Mottagningen fungerar både som en ingång- och ett komplement till kvalificerat stöd och behandling som äldre erbjuds inom region, kommun eller på den privata marknaden.

I takt med att antalet äldre ökar, ökar andelen äldre som lider av psykisk ohälsa och som i ofrivillig ensamhet tvingas möta de existentiella frågorna som insikten om livets slut väcker. Att vara utsatt för våld, eller sviterna av det våld man utsatts för tidigare i livet, att tänka på suicid eller leva med ångest och depression och inte kunna prata om det är ett stort lidande.

Samtalsmottagningen är anpassad till äldres behov och erbjuder en serie kostnadsfria terapeutiska samtal med "ålderskompetenta" legitimerade psykoterapeuter, de har både kunskap om äldre och åldrande och är själva från 60 – 80 års åldern. Det vill säga med egna erfarenheter av att åldras.

Förvaltningen bedömer att Diakonistiftelsen Samariterhemmets samtalsmottagnings verksamhet harmonierar med nämndens krav, riktlinjer och bedömningskriterier. Förvaltningen föreslår att verksamheten beviljas ett bidrag om 211 508 kronor.

Beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategiskt stöd, socialförvaltningen i samråd med vård- och omsorgsförvaltningen då verksamheten inom ramen för samtalsmottagningen bedöms falla gemensamt inom äldrenämndens och socialnämndens ansvarsområde.

Föredragning

Föreningslivets verksamheter kompletterar den verksamhet nämnden bedriver inom det sociala området.

Ändamål för socialnämndens verksamhetsbidrag

Ändamålet med socialnämndens verksamhetsbidrag är att stödja verksamheter som undanröjer risker för social utsatthet, bidrar till och möjliggör människors inneboende styrkor, främjar egenmakt samt leder till förbättrad folkhälsa. Stärkande, främjande och förebyggande insatser för människor och grupper som behöver stöd och hjälp utifrån sin sociala situation är i fokus.

Vilka kan söka

Socialnämnden fördelar bidrag främst till ideella föreningar. Med föreningar avses främst ideella organisationer och allmännyttiga föreningar. Bidrag kan i undantagsfall ges till stiftelser (icke vinstdrivande) samt ekonomiska föreningar. Nämndens bidrag är selektiva och prioriteringar i bidragshanteringen görs också utifrån kommunens mål och budget, nämndens årliga verksamhetsplan, andra kommunala styrdokument samt avsatt budgetutrymme.

Nämndens krav

- Föreningens verksamhet ska främja grupper och individer med behov av stöd och hjälp utifrån sin sociala situation, där beskriven verksamhet innebär kvalificerat stöd till dessa målgrupper.
- Föreningens verksamhet ska aktivt bidra till och verka för att minska förtryck och våld i samhället, öka engagemang i sociala frågor, påverka grupper och individer att bli integrerade och accepterade i samhället samt verka, för en förbättrad folkhälsa.
- Föreningens verksamhet ska vara till nytta inom nämndens verksamhetsområde och komplettera eller stärka nämndens egen verksamhet.
- Föreningens verksamhet ska harmoniera med nämndens mål och inriktningsdokument.

- Föreningen ska innan bedömning av fortsatt stöd inkomma med en delårs/helårsredovisning av hur stödet använts.

Bedömningskriterier

Bedömning görs utifrån idé, mål och syfte, metod för genomförande samt förväntade effekter. Ansökan bedöms också utifrån hur väl verksamheten svarar mot gällande anvisning om utlyst bidrag.

Vidare bedöms om

- bidragets storlek är rimligt i förhållande till förväntad effekt
- verksamheten har ett innovationsperspektiv
- utrymme finns inom ekonomisk ram.

Hur väl föreningen arbetar med

- tillgänglighet för alla
- likabehandling
- jämställdhet
- inflytande
- delaktighet
- egenmakt
- integration
- mångfald
- barns rättigheter och uppfyllande av barnkonventionen (där det är aktuellt).

Diakonistiftelsen Samariterhemmets ansökan

Diakonistiftelsen Samariterhemmet söker verksamhetsbidrag med 350 000 kr för att kunna erbjuda äldre personer, som befinner sig i en utsatt livssituation, samtalsstöd på en mottagning med åldersadekvata terapeuter.

Hjälpsökande lider i regel av ofrivillig ensamhet samt andra former av psykosociala problem och utmaningar kopplade till åldrande. Existentiella frågor, att man brottas med tankar kring svåra händelser i livet, nedstämdhet och relationssvårigheter är vanligt förekommande orsaker till att man söker samtalsstöd.

Personer över 65 år i Uppsala kommun har möjlighet att söka sig till samtalsmottagningen och när plats finns erbjuds hjälpsökande upp till 10 kostnadsfria samtal med "ålderskompetenta" psykoterapeuter. Vid behov finns möjlighet för konfidenter att få ytterligare samtal för en subventionerad kostnad på 400 kr. per samtal.

Verksamheten beskriver att den tydligaste utmaningen är finansiering. Samt att de arbetar aktivt för att kostnadseffektivisera och bredda verksamheten, genom att involvera volontärer och minska personalkostnader.

Under 2023 utfördes 773 stödsamtal med 82 konfidenter, varav 73 kvinnor och 9 män.

Delårsuppföljning

Det behövs ingen remiss, ingen diagnos eller angiva skäl för att få samtal. De flesta som kommer har aldrig tidigare sökt samtalsstöd. Trots en mycket tung livssituation, till

exempel suicidtankar, olika former av våld eller depression, har många aldrig tidigare talat om detta, med någon.

Mot bakgrund av att konfidenterna har en medelålder på 72 – 73 år och att flera är över 85 år blir samtalen av en speciell karaktär och har en hög existentiell densitet.

Under 2023 uppstod lång kö till samtalsmottagningen eftersom inkomna ekonomiska medel inte varit tillräckliga för att möta efterfrågan på samtal. Därav stängde Samariterhemmet Diakoni kön i slutet av oktober 2023. I slutet av april stod 17 personer i kö och det beslutade att åter öppna kön i maj 2024. I nuläget står 21 personer i kö. Under tiden som personer har väntat i kö till samtalsmottagningen har hjälpsökande hänvisats till bland annat *Äldrecenter*, den öppna verksamhet för äldre där det finns möjlighet att delta i gemenskap, samtalsgrupper av olika slag och många andra hälsofrämjande aktiviteter.

Under 2024 kontrakterade Samariterhemmet Diakoni med totalt nio terapeuter för samtalsmottagningen för äldre.

Under perioden januari – juni 2024 har totalt 33 personer fått påbörja en samtalsserie. Totalt har under samma period 408 stödsamtal utförts. Majoriteten av dessa hade fått information om samtalsmottagningen ifrån sin vårdcentral eller genom tips.

Förvaltningens bedömning

Diakonistiftelsen Samariterhemmets samtalsmottagning för äldre erbjuder äldre personer ett kvalificerat stöd och främjar en målgrupp vars behov i många sammanhang är åsidosatta. Befintlig forskning på området visar att äldre personer som är eller varit utsatta för våld i nära relation är en bortglömd grupp där just åldern blir ett hinder för att upptäcka utsatthet. Vi känner också till att äldre personer som varit eller är utsatta för våld sällan får rätt råd, stöd och hjälpinsatser.

Samtalsmottagningen är både en ingång - och ett komplement till kvalificerat stöd och behandling som äldre erbjuds inom Region Uppsala, Uppsala kommun eller på den privata marknaden. Erbjudandet om stödsamtal gäller alla äldre, och samtalen utgår ifrån deras egna uppfattade svårigheter och önskemål.

Socialnämndens primära målgrupp för samtalsmottagningen är äldre personer som varit utsatta för våld och har obearbetade trauman samt personer som lever i en våldsam relation och behöver stöd för att ta sig ur densamma.

Ansökan har beretts i samråd med vård- och omsorgsförvaltningen då verksamheten inom ramen för samtalsmottagningen för äldre bedöms falla gemensamt inom äldrenämndens och socialnämndens ansvarsområde.

Socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen kommer under 2025 fortsätta diskussionerna kring verksamheten och eventuell samverkan framåt.

Förvaltningen har tagit del av Diakonistiftelsen Samariterhemmets delårsredovisning och bedömer att den på ett tjänligt sätt redogör för den verksamhet som bedrivits under januari – juni 2024.

Utifrån den beskrivna verksamheten samt den uppföljning som gjorts av föregående års verksamhet är det förvaltningens bedömning att verksamheten lever upp till både nämndens krav och de kriterier som tagits fram för verksamhetsbidrag. Förvaltningen föreslår att samtalsmottagningen för äldre beviljas ett bidrag om 209 000 kronor.

Barnkonsekvensanalys

Ej aktuellt i föreliggande ärende

Ekonomiska konsekvenser

Diakonistiftelsen Samariterhemmet beviljades föregående år 209 000 kr och i år föreslås Diakonistiftelsen beviljas ett verksamhetsbidrag om 211 508 kronor för år 2025. Ökningen av bidraget är en uppräknig av föregående års verksamhetsbidrag.

Under 2024 beviljar nämnden cirka 15 mnkr till civila samhället genom olika bidrag. Socialnämndens preliminära budget för 2025 beräknas bli cirka 16 mnkr men är beroende av kommande beslut i socialnämnden rörande nämndens budget.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 19 september 2024.
- Bilaga 1, ansökan om socialnämndens bidrag till föreningar 2025.
- Bilaga 2, medel till civila samhället 2025

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör